

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 121

София, петък, 30 юний

1933 г.

129. заседание

Срѣда, 28 юний 1933 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 10 ч. 20 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	3025	4) Туристическото дружество „Еделвайс“, въ гр. София, отъ настоятелството. (Прието) . . .	3028
Законопроекти:		5) Драгонлъ с., Годечка околия, отъ училищното настоятелство. (Прието) . . .	3029
1) за измѣнение на закона противъ лихонмството и на закона за измѣнението му отъ 31 мартъ 1931 г. (Трето четене) . . .	3025	Благодарностъ отъ страна на м-ръ-председателя къмъ народното представителство за дейността му презъ втората редовна сесия . . .	3029
2) за облекчение на длъжниците отъ земетръсната област по заемитѣ, отпущнати имъ за възстановяване на повреденитѣ имоти отъ земетресението презъ 1928 г. (Трето четене) . . .	3026	Предложение отъ м-ръ-предс. Н. Мушановъ всички внесени законопроекти, останали неразгледани презъ тази сесия, да се разгледатъ презъ следващата сесия, безъ да се внасятъ отново (Прието) . . .	3029
3) за продължение предвиденитѣ въ чл. 214 отъ закона за митницитѣ срокове за износъ на временно внесени торби за амбалиране мѣстни стоки. (Трето четене) . . .	3026	Съобщение отъ м-ръ-предс. Н. Мушановъ, че всички закони и решения, приети презъ настоящата сесия на Народното събрание, сѣ утвърдени отъ Негово Величество Царя . . .	3029
4) за личния съставъ на Министерството на финанситѣ. (Първо четене) . . .	3026	Писмо отъ Негово Величество Царя, съ което упълномощава м-ръ-предс. Н. Мушановъ да закрие, отъ негово име, втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание — (Прочитане отъ м-ръ-предс. Н. Мушановъ) . . .	3029
Предложение за опрощаване данъцитѣ и други хазнови вземания на 41 мюсюлмански семейства отъ гр. Горна-Джумая, които сѣ пожелали да се изселатъ отъ предѣлитѣ на България (Приемане) . . .	3026	Благодарностъ отъ страна на председателството къмъ народното представителство за дейността му презъ втората редовна сесия . . .	3029
Прошения отъ:			
1) Университета въ София. (Прието) . . .	3028		
2) Читалище „Св. св. Кирилъ и Методий“ въ гр. Попово (Прието) . . .	3028		
3) Бърложница с., Софийска околия, отъ училищното настоятелство. (Прието) . . .	3028		

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Има нужното число народни представители. Заседанието е законно.

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Георги Говедаровъ — 1 день и
На г. Антонъ Кантарджиевъ — 1 день.

Народниятъ представител г. Али Мустафовъ иска да му се разреши 1-дневенъ отпускъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 24 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитѣ представители е съгласенъ, да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение на закона противъ лихонмството и на закона за измѣнението му отъ 31 мартъ 1931 г.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Т. Мечкарски (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ прибавкитѣ, приети на второ четене)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Й. Качаковъ: Г. г. народни представители! На второ четене се направи предложение отъ г. Лулчевъ въ смисълъ: освенъ установения по закона размѣръ на лихвата, забранява се да се събиратъ добавъчни — комисионни, канцеларски, порто и др. т. Въ действащия сега чл. 1 на закона е казано: (Чете) „Който при даване пари въ заемъ и пр. използва стѣсненото положение, неопитността и лекомислието на длъжника, за да получи подъ каквато и да е форма годишна лихва, която превъзхожда сконтония процентъ на Българската народна банка съ 6 единици, наказва се“ и пр. Съ вотирания вчера на второ четене законопроектъ ние предвиждаме да се на-

мали превишаването на счетовния процент на Българската народна банка с три единици. Съ това се разбира, че суми, които произхождат от комисионна, порто, разноски, инкасо и пр., въ какъвто смисъл прави г. Лулчевъ предложението си, се включват въ този лихвен процент, който определя членъ единственъ на разисквания законопроектъ, т. е. и тѣ влизатъ въ сумата, която се добива отъ счетовния процентъ и тритѣ единици, съ които лихвата може да превишава този процентъ. При това положение, азъ моля г. Лулчевъ да не настоява да се вотира предложението му.

К. Лулчевъ (с. д): При това положение — да. Всѣки да знае, че вънъ отъ установения отъ закона лихвен процентъ, не може да събира отъ длъжниците комисионна, порто и пр.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Декларацията на г. министра има значение за прилагането на закона. Обаче това, което той съобща, че се включва въ лихвения процентъ, не засѣга всички онѣзи начини, по които се използва положението на длъжника, за да може да се увеличи по единъ косвенъ начинъ размѣрътъ на лихвата. Специално земледѣлците сѣ претоварени по такъвъ невъзможенъ начинъ съ лихва, щото ако продължаватъ по този начинъ да действуватъ въ бъдеще кредиторитѣ, ще се влоши още повече положението.

Това тѣлкуване, което дава г. министърътъ, не засѣга, напр., продажбата на земледѣлски машини! Кредиторитѣ заставяватъ хората да купуватъ земледѣлски машини, отъ които нѣматъ нужда, на цени, които тѣ не биха дали на свободния пазаръ; задѣлжаватъ ги да се застраховатъ и да платятъ поне първата премия на застраховката, когато нѣматъ желание да се застраховатъ и по такъвъ начинъ предварително ги оголватъ. Сумата, която получава длъжникътъ, не е оная, която му се дава по документи. Лихвата по такъвъ начинъ се покачва извънредно много. Азъ смѣтамъ, че г. министърътъ ще трѣбва въ закона изрично не само да упомене, че това се счита увеличаване на лихвата, но и да предвиди една сериозна санкция, която би убила ишчаха на такива кредитори да постѣпватъ по такъвъ начинъ съ длъжниците.

Министъръ И. Качаковъ: Г. г. народни представители! Случаятъ, който визира г. Никола Пждаревъ, сѣщо се включва въ чл. 1 на сега действащия законъ противъ лихонството. Въ началото на този членъ е казано: „Който при даване пари въ заемъ, при авансиране на пари срещу закупени вещи, при отчуждаване на вещи въ кредитъ“ — случаятъ, който Вие визирате, г. Пждаревъ, се съдържа именно въ тая фраза „при отчуждаване на вещи“. Значи, отнася се и за този случай.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ бихъ желалъ да се предвиди въ закона и този случай.

Министъръ И. Качаковъ: Това е другъ въпросъ.

К. Лулчевъ (с. д): Не може да се разбере, че въ разѣра на установения по закона размѣръ на лихвата се включватъ добавъчните разноски, както по обикновенитѣ задѣлжения, така и по ипотекиитѣ.

Министъръ И. Качаковъ: По отношение тритѣ предложения, които направи г. Стефанъ Петковъ, две отъ които останаха да се разгледатъ днесъ въ комисията.

Първото му предложение е: „Взетата въ повече незаконна лихва отъ предвидената въ законитѣ подъ какъвто и да е видъ и наименованите, подлежи на повръщане“. Това законоположение се съдържа въ действащия законъ и следователно нѣма нужда да се вотира наново.

Второто му предложение е: „Исковетѣ за повръщане на незаконни лихви не се погасяватъ отъ кратката давностъ“. Противъ това предложение съмъ, защото съ него се посѣга на придобити вече права. Не може да дадемъ обратна сила на закона, тъй като 5-годишниятъ срокъ до днесъ е изтекълъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Поне давността да почва отъ датата на закона.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ за трето четене законопроекта за измѣнение на закона противъ лихонството и на закона за измѣнението му отъ

31 мартъ 1931 г., както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 86)

Пристъпваме къмъ разглеждане на точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за облекчение на длъжниците отъ землетръсната областъ по заемитѣ, отпущнати имъ за възстановяване на повреденитѣ имоти отъ земетресението презъ 1928 г.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и добавките, приети на второ четене).

Г. министърътъ на финанситѣ предлага алинея трета на чл. 9 да се замѣни съ следната нова алинея: „Вписването на тази ипотека става въ месеченъ срокъ по искане на инспективния данъченъ началникъ“.

Сѣщо така г. министърътъ на финанситѣ предлага новъ чл. 10 съ следната редакция: „Фондътъ „Обществени бедствия“ поема 5.000.000 л. отъ дълга на Чирпанската районна кооперативна банка къмъ Българската земледѣлска банка и 500.000 л. отъ дълга на Борисовградската тютюнева кооперация къмъ Българската земледѣлска банка“.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложеното измѣнение на чл. 9 и новия чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за облекчение на длъжниците отъ земетръсната областъ по заемитѣ, отпущнати имъ за възстановяване на повреденитѣ имоти отъ земетресението презъ 1928 г., заедно съ току-що гласуванитѣ измѣнения и прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 87)

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за продължение на предвиденитѣ въ чл. 214 отъ закона за митницитѣ срокове за износъ на временно внесени торби за амбалиране мѣстни стоки.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за продължение на предвиденитѣ въ чл. 214 отъ закона за митницитѣ срокове за износъ на временно внесени торби за амбалирани мѣстни стоки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 88)

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — одобрение предложението за опрощаване данъцитѣ и други хазнови вземания на 41 мюсюлмански семейства отъ гр. Горна-Джумая, които сѣ пожелали да се изселатъ отъ предѣлитѣ на България.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 96)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които одобряватъ предложението за опрощаване данъцитѣ и други хазнови вземания на 41 мюсюлмански семейства отъ гр. Горна-Джумая, които сѣ пожелали да се изселатъ отъ предѣлитѣ на България, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 89)

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за личния съставъ на Министерството на финанситѣ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Т. Мечкарски (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 98)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ знаа, че народното представителство и правителството не смѣтатъ да се дебатира сега този законопроектъ; биха предпочели той да отиде въ комисията, и дебатитѣ да се развиятъ подиръ това. Все пакъ трѣбва да отбележа, че народното представителство може само да съжалява, че законопроектътъ засѣга само единъ отдѣлъ отъ администрацията. Пожеланията биха били той да бжде разширенъ, за да се установи веднѣжъ завинаги у насъ една

стабилизация такава, че да гарантира здравината не само на единия ресор, а здравината на самата държава, защото това зависи много от стабилитета на нейното чиновничество. Азъ съмтамъ, че дебати сега по този законопроект нѣма да се развиятъ.

Г. г. народни представители! Сега когато завършваме заседанията на втората редовна сесия, продължавана толкова пъти, трѣбва да констатирамъ, че правителството не бѣше много внимателно къмъ своитѣ задължения, да отговаря на питанията, които му бѣха отправяни отъ народното представителство. Правителството трѣбва да разбере, че да отговаря е не само едно право, но и единъ дългъ, изпълнението на който издига много престижа на Парламента. И едно правителство, което има претенции да изхожда отъ една голѣма политическа групировка и да държи много на парламентарния редъ на страната, не би трѣбвало съ бездействието и съ немарливостта си да създава основание да се понижава престижътъ на Парламента, да се обезсилва неговата работа.

Азъ бѣхъ отправилъ питаня къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи и къмъ г. министра на правосъдието, по които тѣ отдавна можеха да ми отговорятъ. Отправихъ едно питане отъ голѣмо значение къмъ г. министра на земледѣлието, защото той допусна да бѣдатъ експлоатирани лозаритѣ съ продаване синия камъкъ на такава висока цена, но и на него не ми се отговори. Това сѣ въпроси, които интересуватъ не само Парламента, но и обществото, и отказътъ на министритѣ да се занимаятъ съ тѣхъ показва, че тѣ манкиратъ на своя дългъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Бележката на уважаемия г. Пѣдаревъ, че българската държава има нужда отъ изработването на единъ новъ законъ за положението и стабилитета на българското чиновничество, е права. Ние имаме единъ законъ, който бѣ създаденъ при съвършено други условия. Доста години изтекоха оттогава. Имаме нови условия, новъ персоналъ, подготвенъ повече, отколкото въ миналото. Тѣй че нуждата отъ изработването на единъ общъ законъ, статутъ за стабилитета на чиновничеството въ България, е належаща.

Азъ още преди три месеца, ако се не дѣжа, когато при мене се явиха представители на сдруженото чиновничество у насъ, имъ обещахъ, че ще се назначи една по-голѣма комисия, която да работи възъ основа на всички данни, които сѣ събирани отъ 1910 г. насамъ — единъ докладъ на г. Дяковичъ, въ два тома, следъ това данни, събрани отъ прочутата комисия на г. Тричковъ — натрупани материали, обаче отъ никого неизучени. И заради това има нужда отъ назначението на една комисия — вѣрно е, не въ такъвъ голѣмъ съставъ, защото комиситѣ въ голѣмъ съставъ винаги не свършватъ нищо; комисия отъ хора по-компетентни, загрижени за положението, за да може да подготви материала, за да се сезира Народното събрание. Особено този въпросъ изисква проучване отъ компетентни хора, преди да се внесе за разглеждане въ Народното събрание.

Обаче, г. г. народни представители, трѣбва да знаете, че ние имаме вече единъ печаленъ опитъ отъ миналото. Азъ и другъ пътъ съмъ споменавалъ тукъ, и сега ще спомена, че въ 1902 г., въ време министерствуването на г. Даневъ, се създаде законъ за стабилитетъ на чиновничеството. Щомъ дойде на властъ Димитъръ Петковъ, suspendираха този законъ съ едно административно постановление. Тогава азъ имамъ честта да бѣда избранъ отъ Парламента въ комисията, състояща се отъ покойния Драганъ Цанковъ, отъ покойния Теодоръ Теодоровъ, отъ г. Тодоръ Влайковъ и отъ мене, която отиде да протестира предъ тогавашния князь Фердинандъ срещу suspendирането на закона. Отидохме да протестираме. И тогавашниятъ князь ни каза: „Министър-председателъ е отговоренъ; пращамъ протеста ви на министър-председателя“. Много конституционно и парламентарно. И въпросътъ се свърши — законътъ бѣше унищоженъ.

Ако има въпросъ, върху който трѣбва seriously да помислимъ, то е да се изработи единъ законъ за стабилитетъ на чиновнитѣ. Но това трѣбва да стане съ съгласието на всички ни. Защото ако ли се подозира, че законътъ, който ще уреди стабилитета на чиновнитѣ, ще носи партиенъ отонкъ, че партията, която е на властъ, ще иска да осигури само своитѣ чиновници, само чиновнитѣ, назначени отъ нея, и когато падне тя отъ властъ и дойде ново правителство, то да унищожи закона, тогава ще станемъ за смѣхъ и нѣма да свършимъ сериозна работа.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Не за смѣхъ, а ще разстроимъ държавната администрация.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Да, ще разстроимъ държавната администрация. Затуй, ако действително, следъ изживяването на миналото, следъ опититѣ досега, сме дошли до съзнанието, че стабилизирането на чиновнитѣ у насъ е първа нужда за стабилността на държавата, бихъ казалъ, и, ако искаме, за стабилността на партийния животъ, който днесъ се разклаща много и се похабява постоянно отъ щенията на различнитѣ партии, които задоволяватъ само партизанитѣ си съ държавни служби, ако сме дошли, казвамъ, до туй съзнание — а трѣбва да сме дошли до него следъ 55 години самостоятеленъ животъ — тогава ще можемъ да наредимъ единъ такъвъ законъ, който ще трѣбва да се изработи сериозно, отъ компетентни хора, бидейки готови и ние, партиитѣ, и Парламентътъ, да го разрешимъ тѣй же сериозно.

Ето защо азъ ви обещавамъ, че следъ закриването на Камарата ще назнача една комисия, която да изучи тоя въпросъ, за да можемъ идущата сесия да го разрешимъ.

Г. Петровъ (нац. л): Тоя въпросъ е неразривно свързанъ съ въпроса за реорганизацията на държавната администрация.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Най-напредъ стабилизирайте чиновнитѣ, че после мислете за реорганизация на държавната администрация. Въпроситѣ трѣбва да се разрешаватъ постепено. Защо е това: или всичко или нищо!

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Реорганизация на администрацията може да е нужна, но тя не е тѣй тѣсно свързана съ стабилитета на чиновнитѣ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Много право. Нѣма защо да се усложняватъ работитѣ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ бѣхъ далъ декларация, поехъ задължение предъ Финансовия комитетъ при Обществото на народитѣ да наредимъ тая особена служба въ Финансовото министерство, която е въ съприкосновение съ населението — облагането и събирането на данъцитѣ. Тя е една отъ сериознитѣ администрации на държавата.

Имаме време досега да изучимъ законопроекта. Както виждате, въ него има постановления, които предвиждатъ срокове за персонала, който е сега на служба, въ които той ще бѣде подложенъ на проверка. Защото, ако речешъ да осигуришъ несмѣняемостта на всички, които сега се намиратъ на служба, това значи да не вършишъ една добра работа. Заради туй ще има нужда отъ атестиране на чиновнитѣ, отъ изучаване на тѣхната работа, въобще отъ изучаване на тѣхнитѣ индивидуални способности и моралитетъ, за да може да се знае кой трѣбва да се осигури като несмѣняемъ и кой не.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг. Ц): Това е другъ въпросъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Та тия въпроси сѣ за проучване. Мене ми се струва, че съ нищо нѣма да законѣмъ, нито тоя законопроектъ ще загуби нѣщо отъ своето значение, ако до гласуването му оня институтъ, който сега се създаде — централната служба за контролъ, съ ревизори — атестира всички чиновници, за да бѣдемъ въ положение да знаемъ при прилагането на закона кои хора той ще засегне.

Така че азъ моля сега законопроектътъ да се приеме на първо четене, като ще имаме време до идущата сесия да го изучимъ. А въпросътъ за дисциплинарниѣ наказания и други нѣкои въпроси ще могатъ да се наредятъ административно чрезъ Министерския съветъ.

В. Молловъ (д. сг.): Какъ може да се наредятъ?

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Има въпроси, които администрацията може да си нареди, безъ да има съответенъ законъ.

В. Молловъ (д. сг.): Мѣчно е, г. министре.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Има много работи, които административно могатъ да се наредятъ. Ето защо моля почитаемото народно представителство да приеме сега на първо четене този законопроектъ. Министерството на финанситѣ ще се занимае съ въпросъ

ситъ, които сж отъ чисто административенъ характеръ — за атестациитъ, за изучаване положението на персонала въ ведомството и пр.; за да можемъ да подготвимъ правилното разрешение на задачата, която сме си поставили.

П. Стайновъ (д. сг): Г. министре! Съ Ваше позволение, две думи да кажа, за да подкрепя Вашето предложение.

Министър-председател Н. Мушановъ: Да.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата на-родниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ трѣбва да констатирамъ, че законопроектътъ, който г. министърътъ на финанситъ е внесълъ, съдържа много здрави принципи. Сжщо така трѣбва да поздравя инициативата на г. министра на финанситъ, че е внесълъ въ законопроекта въобще принципа за stabilitetъ на чиновницитъ, и особено за редакцията на чл. 10.

Не мога да се съглася напълно съ идеята на г. министър-председателя, че ще трѣбва да се изработи веднага единъ общъ законъ за stabilitetъ на всички чиновници. Азъ смѣтамъ, че ще бжде по-добре, ако започнемъ постепенно да стабилизираме служителитъ на българската държава, съ огледъ на службитъ. Единъ общъ законъ за stabilitetъ на всички чиновници ще бжде опасенъ и може да има сѣдбата на закона за stabilitetъ на чиновницитъ отъ 1903 г., който по-късно биде отмененъ. Пътътъ, който г. министърътъ на финанситъ е избралъ за стабилизиране финансовитъ служители, е най-удобенъ. Ако видимъ, че тази реформа далѣ добри резултати, далѣ едно политическо превъзпитание на чиновницитъ и на гражданитъ, впоследствие ще я разширимъ и за другитъ чиновници. Азъ съмъ убеденъ, че тоя принципъ на постепенно стабилизиране държавнитъ служители ще даде добри резултати.

Въ всѣки случай, азъ за себе си приемамъ по принципъ този законопроектъ и го одобрявамъ. Така че ние бихме могли сега да го приемемъ на първо четене, безъ разискване, като се надѣваме, че при второто четене ще ни се даде възможностъ да се изкажемъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме. Които приематъ на първо четене законопроекта за личния съставъ на Министерството на финанситъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка седма отъ дневния редъ — докладъ на прощетарната комисия.

Има думата г. министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Министъръ В. Димовъ: Г. г. народни представители! Известно ви е, че въ София се строи Студентския домъ. Досега държавата не е имала възможностъ да помогне на студентството при строежа на тоя домъ. За тази постройка сж похарчени нѣколко милиона лева, събирани изключително като помощи отъ студентитъ и отъ гражданството. Министерството на благоустройството сега прави усилия да помогне.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): И отъ странство изпратиха 2 милиона лева.

Министъръ В. Димовъ: Даже отъ странство изпратиха помощъ.

Ето защо, азъ моля — безъ да продължаваме повече задушницата — Народното събрание да одобри решението на Министерството на благоустройството, да се отпуснатъ за Студентския домъ 30 куб. м. дървенъ материалъ за врати и прозорци и 575 кв. м. паркетъ, за да може да се довърши поне първиятъ му етажъ.

Това сега ще бжде докладвано и моля да се приеме. (Ржкоплѣскания отъ всички страни)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата докладчикътъ на комисията.

Докладчикъ М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Комисията реши да се отпусне на Университета въ София, за довършване на Студентския домъ, 30 куб. м. дървенъ материалъ за врати и прозорци и 575 кв. м. паркетъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на комисията — да се отпуснатъ безплатно на Държавния университетъ въ София отъ държавното стопанство „Тича“ 30 куб. м. дървенъ материалъ за врати и прозорци и 575 кв. м. паркетъ за довършване сградата на Студентския домъ въ София, — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XVIII пореденъ № 181.

Докладчикъ М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Читалището „Св. св. Кирилъ и Методи“, въ гр. Попово, моля да му се отпусне безплатно дървенъ материалъ отъ държавното стопанство „Тича“ за доизграждане читалищната сграда.

Министерството е дало своето съгласие.

Комисията реши да се отпуснатъ безплатно на настоятелството на читалището „Св. св. Кирилъ и Методи“, въ гр. Попово, 590 кв. м. брѣстовъ паркетъ и 20 куб. м. дъски отъ държавното стопанство „Тича“, които да послужатъ за доизграждане читалищната сграда.

Моля Народното събрание да одобри това решение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на комисията, да се отпуснатъ безплатно на настоятелството на читалището „Св. св. Кирилъ и Методи“, въ гр. Попово, 590 кв. м. брѣстовъ паркетъ и 20 куб. м. дъски отъ държавното стопанство „Тича“, които да послужатъ за доизграждане читалищната сграда, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Говедаровъ (д. сг): Стига толкова сега!

Министър-председател Н. Мушановъ: Моля Ви се, имайте търпение да разгледаме само молбата на едно читалище и на едно училище.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Ще се докладва по сжщия списъкъ XVIII пореденъ № 152.

Докладчикъ М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Училищното настоятелство въ с. Бърложница, Софийско, моли да му се отпуснатъ безплатно 30.000 тухли, които да послужатъ за постройка на училищна сграда.

Министерството е дало съгласието си.

Комисията е решила да се удовлетвори молбата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на комисията — да се отпуснатъ безплатно на училищното настоятелство въ с. Бърложница, Софийско оклия, 30.000 тухли отъ Държавната тухларна фабрика въ гр. София, които да му послужатъ за изграждане училищна сграда — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XIV пореденъ № 99.

Докладчикъ М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Настоятелството на туристическото дружество „Еделвайс“, въ гр. София, моли да му се отпуснатъ безплатно 20.000 тухли за довършване новостроящата се хижа на пл. Витоша, подъ върхъ Острецъ.

Министерството е дало своето съгласие.

Комисията е решила да се удовлетвори молбата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на комисията — да се отпуснатъ безплатно на настоятелството на туристическото дружество „Еделвайс“, въ гр. София, 20.000 тухли отъ Държавната тухларна фабрика въ гр. София, които да послужатъ за довършване хижата подъ в. Острецъ — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XIX пореденъ № 52. (Оживление)

Министър-председател Н. Мушановъ: Г-да! Има само едно прошение още, за тухли.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Касае се за едно бедно погранично село въ Цариградско.

Р. Маджаровъ (д. ср): Само по-високо да се докладва, за да се чува. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Моля, пазете тишина, г-да, за да може да се чува.

Докладчикъ Л. Гюровъ (д): Г. г. народни представители! Училищното настоятелство въ с. Драгоилъ, Годечко, моли да му се отпуснатъ безплатно 20.000 тухли отъ Държавната тухларна фабрика за довършване училищната сграда.

Министерството на благоустройството е дало съгласието си да се отпуснатъ тия 20.000 тухли.

Комисията е взела решение да се отпуснатъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на комисията — да се отпуснатъ безплатно на училищното настоятелство въ с. Драгоилъ, Годечко околия, 20.000 тухли отъ Държавната тухларна фабрика въ София за довършване училищната сграда въ същото село — моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: (Посрещнатъ съ ржкоплъскания отъ мнозинството) Г. г. народни представители! Днесъ завършваме заседанията на втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание. Народното събрание заседава 8 месеци, съ малки прекъсвания, съ малки почивки.

Дейността на Народното събрание презъ тази сесия се заключава въ разглеждането и окончателното приемане на 89 законопроекта и решения отъ всичко 100, внесени отъ правителството и по частна инициатива. Значи, оставатъ неокончателно приети 11.

Нѣма защо, г. г. народни представители, да ви занимавамъ съ работата на Парламента която собствено е ваше дѣло. Всички знаете работата, която е извършена въ различни области на нашето държавно устройство. Резултатитъ отъ тая работа ще останатъ вече на преценката не намъ, а на българския народъ, който ни е изпратилъ тукъ.

Всетаки азъ мога отъ мое име да благодаря на народното представителство, което работи 8 месеци, въпрѣки всичкитъ упрѣци и атаки, които се отправяха.

Азъ съмъ съ убеждението, че работата на народния представител никога не трѣбва да се сравнява съ работата на обикновения чиновникъ, нито да се смѣта, че Парламентътъ ще трѣбва непременно да бѣде учреждение или канцелария, като канцеларитъ на държавнитъ служби. Народниятъ представител е представител на народа. Той не работи само когато е тукъ и когато го вижда публиката. Той работи и въ парламентарнитъ комисии, кждето може би работата му е най-ценна. Той е връзката между народа и управлението. Неговата работа не е да стои въ канцеларията и да се смѣта, че колкото повече стои тамъ, толкова повече работи. Туй трѣбва да се схване отъ народа, за да не се атакува народниятъ представител и да се смѣта, че той е чиновникъ, а Парламентътъ — канцелария.

Г. г. народни представители! Безспорно, много сме се острастявали, защото и ние сме хора съ нерви. И ние, които живѣемъ въ политическия животъ, въ партийния животъ, които имаме традиции, може би злочастни, съ онова, което създаваме тукъ, често пѣти сме давали избликъ на нашитъ чувства и страсти. Всѣки, който иска да сѣди обективно работитъ, ще разбере, че ние тукъ, народно представителство и Парламентъ, живѣемъ съ неволитъ, страститъ и разума на народа си и не може да смѣта, че сме канцелария, кждето тихо се живѣе и работи надъ масата и кждето човѣкъ има може би отношения само съ масата и съ хартията.

Всички, поглеждайки въ себе си, можемъ да намѣримъ, че имаме грѣшки. Но, г. г. народни представители, никжде парламентитъ не сѣмъ такива, както си ги идеализиратъ хората, които не знаятъ що сѣмъ тѣ. Неджитъ, които има парламентътъ, не сѣмъ такива, че да се иска унищожаването му. Напротивъ, азъ съмъ гордъ да кажа, че въ тѣзи тежки дни, въ които живѣе България, и въ стопанско, и въ политическо, и въ финансово отношение, всетаки българскиятъ Парламентъ стои на мѣстото си и е решенъ самъ, безъ никаква друга властъ надъ него, която не съществува, да си разрешава всичкитъ въпроси. (Ржкоплъскания отъ мнозинството и други) И особено въ тѣзи трагични дни, въ които живѣемъ днесъ, не само ние, но свѣтътъ, когато има общъ

повикъ срещу парламента, азъ смѣтамъ, че ние въ България — това малко мѣстечце отъ Европа, едно кюше отъ Европа — даваме доказателства предъ свѣта, че Парламентътъ ни стои здраво и че е въ състояние да се справи съ всички злини и недѣзи, които съществуватъ както навредъ, тѣй и въ България. А това е отъ голѣмо значение. И защото въ тая страна, независимо отъ политическитъ убеждения, ние сме вѣрни служители на Парламента, мене ми се струва, че, въпрѣки неджитъ и острастяванията, всетаки всички трѣбва да чувствуваме въ себе си гордостъ, че служимъ за заздравяването и увѣковѣчаването, ако мога да кажа, на тая здрава народна институция, която се зове Парламентъ. (Ржкоплъскания)

Г. г. народни представители! На насъ ни предстоятъ още по-сериозни работи. Азъ нѣма да излѣза предъ васъ да кажа, че сме разрешили всички въпроси, които трѣбва да се разрешатъ за днешното време, нито ще отида до тая крайностъ да кажа, че сме удовлетворили абсолютно всичкитъ желания на българския народъ. Да се удовлетворятъ желанията на единъ народъ е тежка работа. Азъ бихъ желалъ, обективниятъ наблюдател и онзи, който ще преценява дейността ни, да каже, че всетаки Парламентътъ е билъ отзивчивъ къмъ всички въпроси, които сѣмъ възбуждали общественото мнение въ страната. Животътъ си тече, всѣкидневно нужди се раждатъ и растатъ и Парламентътъ само трѣбва да бѣде способенъ овреме да ги задоволява. Може би нѣкои ще кажатъ, че има закъснение, други ще кажатъ че има бързота, но всетаки много отъ въпроситъ се разрешиха. А има и други още тежки и важни въпроси, които ще се разрешаватъ. Има да се разрешаватъ сериозни стопански въпроси и въпроси отъ културно и просвѣтно значение за страната. Чини ми се, че отсега имаме време да подготвимъ разрешението на двата голѣми въпроси — единиятъ стопански, за уреждане положението на длъжницитъ, и въпросътъ за народната просвѣта въ страната. Това сѣмъ два голѣми въпроса, които ще изискватъ и трудъ и умение, за да можемъ да задоволимъ навременнитъ и назрѣли нужди на нашия народъ. Предстои ни, следователно, подготовка за разрешаването на тѣзи два въпроса въ идущата сесия.

Вие всички си отивате въ околитъ да се срещнете съ вашитъ избиратели. Това съприкосновение съ народа е отъ голѣма полза. Изучете, г-да, положението всѣки споредъ темпармента и разбиранията си. Едни ще дойдатъ тукъ съ крайни искания, други съ рутината си. Но мене ми се чини, че отъ шракането на мислитъ и отъ съприкосновението на различнитъ гледища все ще може да излѣзе едно срдѣно, едно здраво разрешение на въпроситъ, което да отговоря на общитъ интереси на страната.

И смѣтайки, че е отъ полза това съприкосновение, че е отъ полза сѣмъ и почивката отъ 2—3 месеца до идущата сесия, азъ, г-да, ви благодаря най-сърдечно за работата, която извършихте за народа си и ви пожелавамъ щастливо завръщане по домоветъ. (Ржкоплъскания отъ мнозинството и други)

Г. г. народни представители! Ще ви моля да се съгласите, щото всички внесени законопроекта, останали неразгледани презъ тази сесия, да се разгледатъ презъ следующата сесия — това е едно повеление на правилника — за да не става нужда да се внасятъ отново презъ идущата сесия.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това предложение на г. министър-председателя, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Имамъ честь да ви съобща, г. г. народни представители, че всички законопроекта и решения, приети презъ настоящата сесия на Народното събрание, сѣмъ утвърдени отъ Негово Величество Царя. (Ржкоплъскания отъ мнозинството)

Г-да! На основание чл. 130 отъ конституцията, Негово Величество Царътъ ми даде следното пълномощно: (Чете) „На основание чл. 130 отъ конституцията, упълномощавамъ Ви да закрийте, отъ мое име, втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание. София, 28 юний 1933 г.“ Подписалъ царъ Борисъ III. (Ржкоплъскания отъ мнозинството)

Обявявамъ втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание за закрыта.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Г. г. народни представители! Отъ името на председателството, дължа да изкажа благодарностъ къмъ всички г. г. народни предста-

вители, съставляващи отделните парламентарни групи, членове на нашия Парламентъ.

Дълга да констатирамъ, че въпреки всички принципиални различия, които съществуватъ между отделните парламентарни групи, презъ всичкото време на заседанията на втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание е съществувала оная хармония, която действително дава едно указание, че българскиятъ Парламентъ се е издигналъ на нужната висота, на която биха заведъли много парламенти.

Дълга да констатирамъ, че българскиятъ Парламентъ въ втората си редовна сесия е можалъ да притъпи всички

страсти, и въпреки различията, които съществуватъ между отделните парламентарни групи, ние виждаме, че нашиятъ Парламентъ вече влиза въ една нова ера на търпимостъ, взаимно зачитане и хармония, които подготвятъ едно по-добро бъдеще и на Парламента, и на държавата, и на народа.

Да живѣе България!

Да живѣе българскиятъ народъ!

Да живѣе Негово Величество Царьтъ (Ръкоплѣскания)

(Закрита въ 11 ч. 5 м.)

Подпредседателъ: Н. ЗАХАРИЕВЪ

Секретаръ: Т. ХР. МЕЧКАРСКИ

Зам.-началникъ на Стенографското отделение: Д. ДУКОВЪ